

Friluftsrådenes Landsforbund

Gamle Drammensv 203, 1337 SANDVIKA

<http://www.friluftsrad.no>

Tlf 6781 5180. Faks 6780 4792. E-post friluft@online.no

Bankkonto 7874 05 76495. Organisasjonsnr 971 262 826

Miljøverndepartementet
Boks 8013, Dep
0030 OSLO

Deres ref: 200603436/GH

Vår ref: 475

Dato: 6. nov. 07

HØRINGSUTTALELSE TIL UTKAST TIL LOV OM NATUROMRÅDER I OSLO OG NÆRLIGGENDE KOMMUNER (MARKA)

Friluftsrådenes Landsforbund (FL) viser til mottatt høringsutkast og takker for muligheten til å komme med synspunkter. Vårt medlemsfriluftsråd, Oslo og Omland Friluftsråd, har i en årrekke kjempa for en slik Markalov og vært en viktig premissleverandør i arbeidet med lovutkastet. For FL er det derfor naturlig å konsentrere høringsuttalelsen om noen overordna hovedpunkter og forøvrig vise til høringsuttalelsen fra Oslo og Omland Friluftsråd.

1. Full støtte til egen lov

FL gir sin fulle støtte til at det vedtas en egen lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (Marka). Dette skogområdet er så viktig for så mange menneskers mulighet til friluftsliv, - samtidig som det trues av sterke utbyggingsinteresser og med overhengende fare for en fragmentert forvaltning, at en egen lov er nødvendig for å sikre helheten i et langsiktig perspektiv.

De utfordringer samfunnet står overfor i forhold til bærekraftig livsstil og folkehelse, tilsier at Marka bare vil bli viktigere i framtida. Hovedstadsbefolkningens mulighet til naturkontakt er viktig for miljøbevissthet og forståelse for sammenhengen mellom natur og menneske. Her ligger grunnlaget for demokratiske beslutninger i bærekraftig og miljøvennlig retning. Nærhet til Marka og god tilrettelegging for bruk er viktig i et folkehelseperspektiv. Sammenhengen mellom helse og fysisk aktivitet er vel dokumentert, og vi har også betydelig kunnskap om hva naturopplevelser betyr for psykisk helse.

Vern av Marka gjennom egen lov er derfor et viktig, offensivt og framtidsretta grep !

2. Formålsparagrafen (jf § 1)

FL mener at det i lovens formålsparagraf entydig må fastslås at lovens formål er å "fremme friluftsliv". Det kan ikke være tvil om at hovedhensikten med en Markalov er å "fremme friluftsliv". Dette begrepet er bruk i Friluftslovens formålsparagraf, og det er naturlig at samme begrep brukes i Markaloven for å synliggjøre sammenhengen mellom disse to lovene.

Vi vil også understreke at fastlegging av sjølve Markagrensa, slik at en unngår "bit for bit" utbygging, har vært et helt overordna moment i argumentasjonen for en egen lov. Dette må

også avspeiles i formålsparagrafen, og vi viser til innspill fra Oslo og Omland Friluftsråd om hvordan det kan ivaretas.

3. Loven bør være en positiv "gladlov" i forhold til friluftslivsinteressene og tilrettelegging for friluftsliv (jf § 6)

FL er opptatt av at Markaloven blir en offensiv og positiv lov for å fremme friluftslivsinteressene for alle i Osloregionen. Oslo har langt større sosiale og helsemessige forskjeller enn det som er akseptabelt i et rikt og moderne samfunn. Forskjeller knytta til grøntområder og tilgang til Marka er blant de elementer som fører til disse ulikhetene. En sterkt økende del av den befolkningen som sogner til Marka, har minoritetsbakgrunn. Disse må ha rett til å bruke Marka på sine premisser, og har ofte behov for annen og mer omfattende tilrettelegging enn den tradisjonelle "markatraveren". Det foregår nå et omfattende arbeid for universell utforming i samfunnet, herunder for å gjøre friluftslivsområder lettere tilgjengelig for mennesker med ulike typer funksjonsnedsettelse. Solid forskningsdokumentasjon viser at vi står overfor betydelige utfordringer når det gjelder å sosialisere barn og ungdom til friluftsliv. Alle disse momentene viser at det er nødvendig å tilrettelegge for at nye brukergrupper i større grad skal kunne bruke Marka.

Etter vårt syn har utkastet til Markalov fått en alt for negativ og restriktiv vinkling i forhold til at det faktisk er positivt å tilrettelegge for at flere mennesker skal kunne bruke Marka på sine premisser. Lovteksten er nå utforma slik at anlegging av den minste nye stistump krever egen tillatelse. Det kan ikke være hensiktsmessig og vil dels føre til at loven stadig brytes og dels at en unnlater å gjennomføre positive tilretteleggingstiltak.

FL er også opptatt av at det ikke legges unødige restriksjoner på tilrettelegging og utviding av turutgangspunktene i Marka enten folk kommer dit med privatbil eller det etterhvert legges til rette for bedre kollektivtransport. En rekke av turutgangspunktene burde vært rusta opp med loversiktig informasjon, toalett- og garderobeforhold m.m. Markaloven må ikke hindre slike forbedringstiltak som fremmer friluftslivsmulighetene, - ikke minst for nye brukergrupper.

Etter vårt syn bør § 6 omarbeides slik at den på en positiv måte signaliserer at en ønsker å tilrettelegge for et miljøvennlig friluftsliv for alle grupper i Marka. Vi vil tro at andre politiske føringer tilsier at lovteksten revurderes i forhold til krav om å tenke universell utforming (eller økt tilgjengelighet for grupper med funksjonsnedsettelse).

Vi er også klar over at det trengs et system for hvem som skal ha myndighet til å gi tillatelse til hva, og at det må tas hensyn til naturmiljøet. Dette må kunne løses enklere enn det § 6 legger opp til.

Etter vårt syn bør det utarbeides samla planer for aktuelle tilretteleggingstiltak i de ulike delene av Marka. På det viset kan en få prinsipielle og overordna vurderinger av hvilke områder som skal ha omfattende tilrettelegging og hvor tilrettelegginga bør være på et minimum. Dermed vil en også planmessig kunne utvikle sammenhengende nett av turstier, turveier og skiløyper i hele marka. Vi oppfatter at en slik tenking er helt i tråd med det veiledningsmateriale som Miljøvernmyndighetene sjøl har utvikla for bymarker, jf DN Handbok 24 – 2003: "Marka. Planlegging av by- og tettstedsnære naturområder". For enkle tiltak som er avklart gjennom en slik plan, bør det ikke kreves nærmere søknadsprosedyre.

Vi mener også at begrepsbruken er uklar, og vil anbefale at en bruker begrepene turstier, turveier og skiløyper etter samme definisjon som Kultur- og kirkedepartementet i

bestemmelsene for spillemidler. Vi er positive til at det foreslås at anlegging av stier og enkle skiløyper bare krever samråd med grunneier eller grunneierorganisasjon.

FL ber om at følgende alternativ til § 6 vurderes:

§ 6 Tilrettelegging for miljøvennlig friluftsliv

Marka skal tilrettelegges for allsidig og miljøvennlig friluftsliv for et vidt spekter av brukergrupper. Friluftsliv for barn og ungdom skal prioriteres. Alle tilretteleggingstiltak skal vurderes i forhold til universell utforming og det skal vektes at mennesker med ulike typer funksjonsnedsettelse har friluftslivsmuligheter i Marka.

Det skal utarbeides friluftslivsplaner for de ulike delene av Marka (jf opplisting i § 2) der føringene i punktet over ivaretas og det legges opp til en sonering av Marka i forhold til områder med omfattende tilretteleggingstiltak og områder med et minimum av tilrettelegging. Friluftslivsplanene og revisjon av slike skal godkjennes av Fylkesmannen i Oslo og Akershus.

Tiltak som ikke er av en slik karakter at de krever reguleringsplan etter plan- og bygningsloven kap VII, kan gjennomføres uten nærmere tillatelse når planen er godkjent av Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Grunneier skal imidlertid informeres for tiltak igangsettes.

Før friluftslivsplan foreligger og for tiltak som ikke er hjemlet i slik plan, gjelder følgende regler (som i hovedsak blir de regler som er foreslått i §6 i høringsutkastet).

4. Hjemmel til å verne områder av hensyn til friluftsliv (jf §12)

FL mener det er viktig at det i loven er hjemmel til å verne områder av hensyn til friluftsliv, jf § 12 i høringsutkastet. Det er områder i Marka hvor opplevelseskvalitetene er så store at skogbruk og andre tiltak bør foregå særlig hensynsfullt, - uten at områdene har biologiske kvaliteter som kvalifiserer til vern etter Naturvernloven.

Restriksjonsnivået for skogbruk og eventuell annen næringsvirksomhet, sett i forhold til at det uansett skal tas hensyn ut fra de sterke allmenne friluftslivsinteressene i Marka, vil normalt ikke være slik at det er aktuelt med økonomisk erstatning. For områder som en eventuelt ønsker å overta fullt ut til friluftslivformål, bør en bruke sikring (dvs erverv eller evigvarende servitutt) slik det er lang og innarbeida praksis for i det offentlige friluftslivsarbeidet.

5. Forholdet til landbrukstiltak og skogbruket (jf §§ 4 og 16)

Det fastslås at Marka er landbruk-, natur- og friluftsområde etter loven. Det innebærer så vidt vi forstår at bygge- og anleggsforbudet ikke omfatter landbruket. Det kan åpner for anlegg og tiltak i strid med formålet med loven. Det bør etter vårt syn være krav om søknad for alle bygge- og anleggstiltak i Marka.

FL registrerer at skogbruket fortsatt skal reguleres av skogbruksloven med tilhørende forskrifter etter forslaget som nå legges fram. Miljøforskriften etter skogbruksloven tar utgangspunkt i at skogeiere som etterlever Levende Skog-standarden også vil oppfylle miljøkravene i forskriften. Levende Skog har imidlertid ingen standard for bymarker fordi det ikke har vært noen offisiell definisjon av hva som skal regnes som bymarker. Da det i Soria Moria erklæringen het "Vi vil innføre et særskilt lovfestet vern av Oslomarka og andre bymarker", varslet FL i revisjonsarbeidet at det var aktuelt å få en egen standard for bymarker når slike blei oppretta. Når det nå ser ut til at det kun blir et lovfestet vern av Oslomarka (og

ikke andre bymarker), er det mer aktuelt med egne bestemmelser om særskilte hensyn til friluftsliv og naturopplevelser direkte i Markaloven eller i forskrift til denne.

FL vil særlig trekke fram behovet for sterkere regulering av adgangen til flatehogst i Marka. Det drives fortsatt omfattende flatehogst med tilrettelegging for nye ensaldra granbestand. Flatehogst endrer landskapsbildet dramatisk, og dermed folks naturopplevelser, og i mange tilfeller blir hogstflatene og den etterfølgende ungsbogen vanskelig framkommelig i årtier. Det er derfor behov for et langt strengere regime for flatehogster i Marka enn i dag.

FL foreslår en egen hjemmel i Markaloven for å regulere skogbrukstiltak av særlig betydning for friluftsliv og naturopplevelse utover de reguleringer som framgår av gjeldende skogbrukslov med forskrifter og levende skog standard.

6. Markarådet (jf § 15)

FL mener det er viktig at det opprettes et eget Markaråd som foreslått. Vi forutsetter at Oslo og Omland Friluftsråd får en plass i dette, og ut fra den samla oppgavefordeling er det naturlig at sekretariatet ivaretas av Akershus fylkeskommune.

7. Andre bymarker

Soria Moria erklæringen varsler en markalov for både vern av Oslomarka og andre bymarker. Nå fremmes det en egen lov kun for Oslomarka. Det er imidlertid en rekke andre byer i Norge med tilsvarende problemstillinger; - verdifulle friluftslivsarealer som strekker seg inn i nabokommunene og hvor det er viktig å fastsette ei varig grense og sikre at natur- og friluftslivskvalitetene bevares og friluftslivsmulighetene fremmes. Gitt at det ikke kommer en generell lov for bymarker, vil FL understreke viktigheten av at det gjennom Plan- og bygningsloven gis tilstrekkelig lovhjemmel til varig grensetrekking og ivaretagelse av natur- og friluftslivskvaliteter i andre bymarker. FL mener at vernet av Marka må danne mønster for tilsvarende vern av andre viktige bymarker.

vennlig hilsen
Friluftsrådernes Landsforbund

Henry Tendenes (S)
styreleder

Morten Dåsnes
daglig leder